TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2007 m. birželio 28 d. *

Byloje C-363/05

dėl *VAT and Duties Tribunal, London* (Jungtinė Karalystė) 2005 m. rugsėjo 19 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2005 m. rugsėjo 26 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc,

The Association of Investment Trust Companies

prieš

The Commisioners of HM Revenue and Customs,

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Rosas (pranešėjas), teisėjai J. Klučka, U. Lõhmus, A. Ó Caoimh ir P. Lindh,

* Proceso kalba: anglų.

generalinė advokatė J. Kokott,
posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2006 m. gruodžio 13 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc*, atstovaujamo *QC* K. P. E. Lasok ir *barrister* M. Angiolini, įgalioto *solicitor* A. Khan,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos C. Gibbs ir R. Hill,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos R. Lyal ir M. Afonso,

susipažinęs su 2007 m. kovo 1 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1977 m. gegužės 17 d. Tarybos Šeštosios direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su apyvartos

mokesčiais, suderinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas apskaičiavimo pagrindas (OL L 145, p. 1, toliau – Šeštoji direktyva) 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas byloje tarp *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc* (toliau – *Claverhouse*) ir *The Association of Investment Trust Companies*, prašymą pagrindinėje byloje pateikusio asmens, ir *Commissioners of HM Revenue and Customs* (toliau – *Commissioners*) dėl pastarųjų atsisakymo atleisti nuo pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) investicinei patikėjimo bendrovei (*Investment Trust Company*, toliau – ITC) suteiktas valdymo paslaugas.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 Pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktį valstybės narės, taikydamos sąlygas, kurias jos turi nustatyti siekdamos užtikrinti, kad šioje direktyvoje numatytas atleidimas nuo mokesčio būtų teisingas ir sąžiningas ir kad būtų užkirstas kelias galimam mokesčių vengimui, išsisukinėjimui ar piktnaudžiavimui, atleidžia nuo PVM:

„specialių investicinių fondų, kaip juos apibrėžia valstybės narės, valdymą;“

4 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvos 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIAVPS), derinimo (OL L 375, p. 3), iš dalies keistos keletą kartų, būtent 2002 m. sausio 21 d. Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/108/EB (OL L 41, p. 35) ir paskutinį kartą 2005 m. kovo 9 d. Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/1/EB (OL L 79, p. 9, toliau – KIAVPS direktyva), 1 straipsnis numato:

„1. Valstybės narės šią direktyvą taiko jų teritorijoje esantiems kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektams (toliau vadinamiems KIAVPS).

2. Šioje direktyvoje ir vadovaujantis 2 straipsniu KIAVPS laikomi subjektai:

— kurių vienintelis tikslas yra iš visuomenės pritraukto kapitalo kolektyvinis investavimas į perleidžiamus vertybinius popierius ir (arba) kitą likvidų finansinį turtą, minimą 19 straipsnio 1 dalyje, ir kurie veikia pasinaudodami rizikos paskirstymo principu ir

— kurių investiciniai vienetai savininkų pageidavimu yra tiesiogiai ar netiesiogiai atperkami ar išperkami už tų subjektų turtą. Veiksmai, kurių imasi KIAVPS, siekdamas užtikrinti, kad jo investicinių vienetų biržos vertė labai nesiskirtų nuo jo grynojo turto vertės, laikomi lygiaverčiais tokiam atpirkimui ar išpirkimui.

3. Tokie subjektai gali būti steigiami remiantis teisės aktais arba pagal sutarčių teisę (kaip bendrieji investiciniai fondai, valdomi valdymo įmonių) arba pagal patikėjimo teisę (kaip patikėjimo fondai) arba pagal įstatus (kaip investicinės bendrovės).“

5 KIAVPS direktyvos 2 straipsnio 1 dalis nustato, kad ši direktyva netaikoma uždarojo tipo kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektams (toliau – KIS).

6 KIAVPS direktyvos šešta konstatuojamoji dalis yra suformuluota taip:

„kadangi valstybių narių teisės aktų suderinimas pirmiausia turėtų apsiriboti kolektyvinio investavimo subjektais, išskyrus uždarojo tipo, kurie skatina viešą prekybą savo investiciniais vienetais Bendrijoje ir kurių vienintelis tikslas yra investuoti į perleidžiamus vertybinius popierius (kurie yra daugiausia perleidžiami vertybiniai popieriai, įtraukti į biržos oficialųjį prekybos sąrašą ar į kitos panašios reguliuojamos rinkos sąrašą); kadangi kolektyvinio investavimo subjektų, kuriems netaikoma ši direktyva, reguliavimas sukelia daugybę problemų, kurias reikia spręsti taikant kitas nuostatas, todėl atitinkamai tokie subjektai suderinimo objektu taps vėliau <...>“

Nacionalinės teisės aktai

7 Jungtinėje Karalystėje Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio nuostatos buvo įgyvendintos 1994 m. Pridėtinės vertės mokesčio įstatymu (*Value Added Tax Act 1994,* toliau – 1994 m. PVMĮ).

8 1994 m. PVMĮ 9 priedo 5 grupės 9 ir 10 punktai nuo mokesčio atleidžia investicinių patikėjimo fondų (*authorised unit trust*, toliau – AUT) ir investicinių kintamo kapitalo bendrovių (*open-ended investment company*, toliau – OEIC) investicinio turto valdymą.

9 1994 m. PVMĮ numatytos AUT ir OEIC sąvokos yra apibrėžtos 2000 m. Finansinių paslaugų ir rinkų įstatyme (*Financial Services and Markets Act 2000*, toliau – FPRĮ), kuriuo Jungtinėje Karalystėje iš dalies perkeliama KIAVPS direktyva.

10 Iš bylos medžiagos išplaukia, kad ITC iš esmės yra apibrėžiami pagal 1988 m. Pajamų ir bendrovių mokesčių įstatymo (*Income and Corporation Taxes Act 1988*) 842 straipsnį. Šis straipsnis nustato sąlygas, kurias bendrovė turi įvykdyti, kad turėtų teisę, kaip ITC, būti atleista nuo pridėtinės vertės mokesčio.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

11 *Claverhouse* yra ITC, kuri savo portfelių administravimui panaudojo trečiojo asmens, t. y. *JP Morgan Fleming Asset Management (UK) Limited*, paslaugomis.

12 *Claverhouse* turi mokėti PVM už gaunamas valdymo paslaugas, nes *Commissioners* atsisakė traktuoti valdymo paslaugų teikimą ITC kaip atleidžiamą nuo PVM paslaugų teikimą. Taigi *Claverhouse* per dešimties metų laikotarpį, pasibaigusį 2003 m. gruodžio 31 d., sumokėjo 2,7 milijono GBP negrąžintino PVM.

13 *Claverhouse* ir *The Association of Investment Trust Companies*, asociacija, atstovaujanti tam tikram Jungtinės Karalystės rinkoje vykdančių veiklą ITC skaičiui, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pareiškė ieškinį dėl *Commissioners*.

14 Iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimo išplaukia, kad AUT, įsteigti pagal patikėjimo teisę, ir OEIC, įsteigtos pagal įstatus, yra specialūs investiciniai fondai, kuriuose investuotojų turimas atitinkamai investicinių vienetų ir dalių skaičius priklauso nuo investicijų. Iš tiesų AUT ir OEIC yra kintamo kapitalo fondai (arba atviro tipo fondai), kurie išperka iš norinčių parduoti investuotojų savo investicinius vienetus ar dalis. ITC, atvirkščiai, įsteigtos pagal įstatus, yra pastovaus kapitalo fondai (arba uždaro tipo fondai). ITC yra kolektyvinio investavimo forma, naudojant biržoje kotiruojamą akcinę bendrovę. Investuotojai, norėdami nutraukti savo dalyvavimą pastarojo tipo fonde, paprastai parduoda savo dalis antrinėje rinkoje, kaip antai vertybinių popierių biržoje, kurioje kaina priklauso nuo pasiūlos ir paklausos rinkoje.

15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad, priešingai nei AUT ir OEIC, ITC pagal 2000 m. Finansinių paslaugų ir rinkų įstatymą nereikia gauti licencijos iš *Financial Services Authority* (finansinių paslaugų kontrolės institucija). Tačiau, kaip biržoje kotiruojamas bendroves, jas kontroliuoja *Financial Services Authority*, kaip *Listing Authority* (biržų rinkos institucija).

16 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad AUT ir OEIC valdymas turi būti patikėtas išoriniam valdytojui, o ITC turi valdybą, kuri pati gali valdyti investicijas. Tačiau 90 % ITC patiki investicijų valdymą išoriniams fondų valdytojams.

17 Galiausiai iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimo išplaukia, kad Jungtinėje Karalystėje OEIC, kurių kapitalas yra kintantis, kurios yra kolektyvinio investavimo subjektai KIAVPS direktyvos prasme ir kurios trečiajam asmeniui privalo patikėti savo fondų valdymą, turto išorinio valdytojo teikiamoms paslaugoms yra taikomas atleidimas nuo PVM, tuo tarpu kai pastovaus kapitalo investicinėms bendrovėms, kaip antai ITC, toks atleidimas netaikomas.

18 Šiomis aplinkybėmis *VAT and Duties Tribunal, London* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikti šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje esantis terminas „specialūs investiciniai fondai“ gali apimti pastovaus kapitalo investicinius fondus, kaip antai ITC?

2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą yra teigiamas, ar (Šeštosios direktyvos) 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje esanti frazė „kaip juos apibrėžia valstybės narės“:

a) leidžia valstybėms narėms pasirinkti, kurių jų teritorijoje esančių „specialių investicinių fondų“ valdymo paslaugas atleisti nuo mokesčio ir kurių valdymo paslaugoms šio atleidimo netaikyti; arba

b) reiškia, kad valstybės narės turi nustatyti, kurie jų teritorijoje esantys fondai atitinka sąvoką „specialus investicinis fondas“, ir visus juos atleisti nuo mokesčio?

3. Jei atsakymas į antrąjį klausimą yra toks, kad valstybės narės gali pasirinkti, kurį „specialų investicinį fondą“ atleisti nuo mokesčio, kaip fiskalinio neutralumo, vienodo požiūrio ir apsaugos nuo konkurencijos iškraipymo principai veikia šią diskreciją?

4. Ar (Šeštosios direktyvos) 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis veikia tiesiogiai?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

19 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, Šeštosios direktyvos 13 straipsnyje numatyti atleidimo nuo mokesčio atvejai yra savarankiškos Bendrijos teisės sąvokos, kurių tikslas – išvengti prieštaravimų taikant PVM sistemą tarp valstybių narių (žr. šiuo klausimu 2005 m. kovo 3 d. Sprendimo *Fonden Marselisborg Lystbådehavn*, C-428/02, Rink. p. I-1527, 27 punktą; 2005 m. gegužės 26 d. Sprendimo *Kingscrest Associates ir Montecello*, C-498/03, Rink. p. I-4427, 22 punktą; 2005 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Ygeia*, C-394/04 ir C-395/04, Rink. p. I-10373, 15 punktą; 2006 m. gegužės 4 d. Sprendimo *Abbey National*, C-169/04, Rink. p. I-4027, 38 punktą ir 2006 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *VDP Dental Laboratory*, C-401/05, Rink. p. I-12121, 26 punktą).

20 Tačiau Bendrijos teisės aktų leidėjas gali valstybėms narėms perleisti teisę apibrėžti kai kurias atleidimo nuo mokesčio sąlygas (žr. šiuo klausimu 1996 m. kovo 28 d. Sprendimo *Gemeente Emmen*, C-468/93, Rink. p. I-1721, 25 punktą ir minėto sprendimo *Abbey National* 39 punktą).

21 Šiuo atveju valstybės narės turi apibrėžti aptariamas sąvokas savo vidaus teisėje (žr. šiuo klausimu 2006 m. balandžio 27 d. Sprendimo *Solleveld ir van den Hout-van Eijnsbergen*, C-443/04 ir C-444/04, Rink. p. I-3617, 29 punktą), atsižvelgdamos į Bendrijos teisės aktų leidėjo naudojamas atleidimo nuo mokesčio sąlygas.

22 Be to, iš Teisingumo Teismo praktikos PVM srityje išplaukia, kad, kai valstybės narės apibrėžia kai kurias atleidimo nuo mokesčio sąlygas, jos negali pažeisti Šeštosios direktyvos tikslų ar bendrųjų principų, kuriais pagrįsta ši direktyva, būtent fiskalinio neutralumo principo (žr. šiuo klausimu minėto sprendimo *Gemeente Emmen* 25 punktą; 2006 m. sausio 12 d. Sprendimo *Turn- und Sportunion Waldburg*, C-246/04, Rink. p. I-589, 31 punktą).

Dėl pirmojo klausimo

23 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje nurodytas terminas „specialūs investiciniai fondai“ gali apimti pastovaus kapitalo investicinius fondus, kaip antai ITC.

24 Priešingai nei tvirtina Jungtinės Karalystės vyriausybė, prašymą pagrindinėje byloje pateikęs asmuo ir Europos Bendrijų Komisija teigia, kad terminas „specialūs investiciniai fondai“ gali apimti pastovaus kapitalo investicinius fondus, kaip antai ITC.

25 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje nėra sąvokos „specialūs investiciniai fondai“ apibrėžimo.

26 Minėto sprendimo *Abbey National* 53 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis taikomas visų teisinių formų specialiems investiciniams fondams. Į šios nuostatos taikymo sritį patenka kolektyvinio investavimo subjektai, steigiami tiek pagal sutarčių teisę arba patikėjimo teisę, tiek pagal įstatus.

27 Todėl, jei teisinė forma nėra svarbi Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje minimos sąvokos „specialūs investiciniai fondai" taikymui, reikia išnagrinėti veiklos formos svarbą šiam klausimui.

28 Nei iš Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio turinio, nei iš konteksto nėra aišku, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas ketino suteikti valstybėms narėms teisę, apibrėžiant atleidimo nuo mokesčio sąlygas, nustatyti skirtumus pagal specialių investicinių fondų pasirinktą veiklos formą.

29 Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio aiškinimas, pagal kurį nuo PVM yra atleidžiamas kintamo kapitalo, bet ne pastovaus kapitalo fondų valdymas, prieštarauja fiskalinio neutralumo principui, kuriuo būtent ir pagrįsta Šeštąja direktyva nustatyta bendra PVM sistema ir kuris draudžia PVM apmokestinimo atžvilgiu nevienodai vertinti tokius pačius sandorius vykdančius ūkio subjektus (žr. šiuo klausimu 2004 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *Cimber Air*, C-382/02, Rink. p. I-8379, 23 ir 24 punktus; 2005 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Jyske Finans*, C-280/04, Rink. p. I-10683, 39 punktą ir minėto sprendimo *Abbey National* 56 punktą).

30 Iš tiesų, kaip generalinė advokatė pažymėjo savo išvados 21 punkte, pastovaus kapitalo fondams nebūdingas joks svarbus skirtumas, dėl kurio jų nebūtų galima priskirti Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje numatytiems specialiems investiciniams fondams, lygiai kaip ir kintamo kapitalo fondų.

31 Priešingai nei tvirtina Jungtinės Karalystės vyriausybė, negalima remtis KIAVPS direktyvos nuostatomis, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje nurodyta sąvoka „specialūs investiciniai fondai" būtų aiškinama siaurai.

32 Nors iš KIAVPS direktyvos konstatuojamųjų dalių ir turinio išplaukia, kad jos tikslas yra koordinuoti nacionalinės teisės aktus, reglamentuojančius kolektyvinio investavimo subjektus, tačiau Šeštosios direktyvos priėmimo momentu, kaip pažymėjo generalinė advokatė savo išvados 22 punkte, Bendrijos terminologija specialių investicinių fondų srityje vis dar nebuvo suderinta, nes KIAVPS direktyva, kurios 1 straipsnio 3 dalyje buvo apibrėžtas kolektyvinio investavimo subjektas Bendrijos lygmeniu, buvo priimta tik 1985 m. (žr. minėto sprendimo *Abbey National* 55 punktą).

33 Be to, net jei kai kuriose KIAVPS direktyvos 1 straipsnio 3 dalies kalbinėse versijose, pavyzdžiui, ispanų, prancūzų, italų ir portugalų kalbomis, nurodant kolektyvinio investavimo subjektus, steigiamus pagal sutarčių teisę, vartojama Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje esanti sąvoka „specialūs investiciniai fondai", aprašanti kintamo kapitalo fondus, steigiamus pagal sutarčių teisę, priešingai nei fondus, steigiamus pagal patikėjimo teisę arba pagal įstatus, taip nėra kitose kalbinėse šios nuostatos versijose, pavyzdžiui, anglų, danų ir vokiečių kalbomis (žr. šiuo klausimu minėto sprendimo *Abbey National* 55 punktą).

34 Galiausiai negalima teigti, kad KIAVPS direktyva įvestas suderinimas netaikomas pastovaus kapitalo fondams. Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kaip pabrėžia Komisija, kad pastovaus kapitalo fondams galutinai nėra taikomas šioje direktyvoje numatytas suderinimas. Iš tiesų iš šios direktyvos šeštos konstatuojamosios dalies išplaukia, kad šiems fondams tik laikinai netaikomas direktyvoje numatytas suderinimas. Taip pat neatmetama galimybė, kad vėliau pastovaus kapitalo specialūs investiciniai fondai bus suderinti.

35 Iš visko, kas minėta, išplaukia, kad pastovaus kapitalo investicinė bendrovė, kaip antai ITC, kuri kreipėsi dėl valdymo paslaugų į trečiąjį asmenį, gali būti laikoma Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje numatytu „specialiu investiciniu fondu".

36 Šiam aiškinimui neturi įtakos faktas, kad pastovaus kapitalo fondai neprivalo naudotis išorinio valdytojo paslaugomis, bet gali valdyti turtą patys. Iš tiesų faktas, kad pastovaus kapitalo fondai, kaip antai ITC, priešingai nei OEIC, turi galimybę turtą valdyti patys ir neturi pareigos kreiptis į išorinį valdytoją, neturi jokios įtakos ITC, kuri nutarė pasinaudoti išorinio valdytojo paslaugomis, padėčiai. Tiek, kiek toks fondas pasirenka kreiptis dėl išorinio valdymo, jis objektyviai atsiduria tokioje pačioje situacijoje kaip ir kintamo kapitalo fondas, kaip antai OEIC, kuris privalo naudotis išorinio valdytojo paslaugomis.

37 Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis turi būti aiškinamas taip, jog „specialūs investiciniai fondai" šioje nuostatoje apima pastovaus kapitalo specialius investicinius fondus, kaip antai ITC.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

38 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas antruoju ir trečiuoju klausimais klausia, kokia yra termino „kaip juos apibrėžia valstybės narės", esančio Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje, apimtis.

39 Prašymą pagrindinėje byloje pateikęs asmuo ir Komisija tvirtina, kad tik valstybės narės gali nustatyti, kurie iš jų teritorijoje esančių fondų atitinka apibrėžimą „specialūs investiciniai fondai". Komisijos teigimu, jei fondas yra pripažintas specialiu investiciniu fondu, jam gali būti taikomas Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje numatytas atleidimas nuo PVM. Taigi valstybės narės diskrecija neapima klausimo, ar efektyviai taikoma PVM sistema. Komisija priduria, kad apibrėžiant fondus reikia atsižvelgti į KIAVPS direktyvos nuostatas.

40 Jungtinės Karalystės vyriausybė tvirtina, kad platus sąvokos „specialūs investiciniai fondai", nurodytos Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje, aiškinimas būtinai turi būti suderintas su terminu „kaip juos apibrėžia valstybės narės", pagal kurį valstybėms narėms suteikta didelė diskrecija atrinkti fondus, kuriems turi būti taikomas atleidimas nuo mokesčio.

41 Reikia pažymėti, kad galimybė apibrėžti sąvokos „specialūs investiciniai fondai" turinį neleidžia valstybėms narėms atrinkti vienų jų teritorijoje esančių fondų ir atleisti jų nuo mokesčio, o kitiems fondams netaikyti šio atleidimo nuo mokesčio. Iš tiesų iš šio sprendimo 21 punkto išplaukia, kad terminas „specialūs investiciniai fondai" turi būti valstybėms narėms suteiktos diskrecijos atskaitos taškas.

42 Tačiau aiškinimas, pagal kurį valstybės narės turi atrinkti investicinius fondus, kuriems taikomas atleidimas nuo mokesčio, ir tuos, kuriems jis netaikomas, paneigia terminą „specialūs investiciniai fondai", nurodytą Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje, kurio tikslas išvengti skirtumų taikant PVM sistemą tokiems fondams.

43 Taigi Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis valstybėms narėms suteikia teisę tik savo vidaus teisėje apibrėžti fondus, kurie atitinka sąvoką „specialūs investiciniai fondai“. Kaip išplaukia iš šio sprendimo 22 punkto, ši teisė turi būti vykdoma, nepažeidžiant Šeštosios direktyvos tikslų ir fiskalinio neutralumo principo, būdingo bendrai PVM sistemai.

44 Todėl svarbu išnagrinėti, ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčiu valstybėms narėms suteiktos diskrecijos ribų yra paisoma, kai mokesčių mokėtojas prašo, kad jam suteiktos valdymo paslaugos būtų pripažintos susijusiomis su specialių investicinių fondų valdymu tam, kad joms būtų taikomas šioje nuostatoje numatytas atleidimas nuo PVM.

45 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad sandorių, susijusių su specialių investicinių fondų valdymu, atleidimu nuo mokesčio, numatyto Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje, pirmiausia siekiama investuotojams palengvinti investavimą į investavimo subjektų vertybinius popierius, nepatiriant PVM išlaidų. Iš tiesų šia nuostata siekiama užtikrinti bendros PVM sistemos fiskalinį neutralumą pasirenkant tarp tiesioginio investavimo į vertybinius popierius ir investavimo tarpininkaujant kolektyvinio investavimo subjektams (minėto sprendimo *Abbey National* 62 punktas).

46 Be to, primintina, kad fiskalinio neutralumo principas, kuriuo grindžiama Šeštąja PVM direktyva įtvirtinta bendra PVM sistema, draudžia PVM rinkimo srityje nevienodai vertinti tokius pat sandorius vykdančius ūkio subjektus. Tačiau šis principas nereikalauja, kad sandoriai būtų identiški. Iš tiesų iš nusistovėjusios Bendrijos teismo praktikos išplaukia, kad minėtas principas draudžia PVM atžvilgiu skirtingai vertinti panašias paslaugas, kurios konkuruoja tarpusavyje (žr. visų pirma 2003 m. spalio 23 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-109/02, Rink. p. I-12691, 20 punktą; 2005 m. vasario 17 d. Sprendimo *Linneweber ir Akritidis*, C-453/02 ir C-462/02, Rink. p. I-1131, 24 punktą; minėto sprendimo *Kingscrest, Associates ir*

Montecello 54 punktą; 2006 m. birželio 8 d. Sprendimo *L.u.p.*, C-106/05, Rink. p. I-5123, 32 punktą; minėto sprendimo *Turn- und Sportunion Waldburg* 33 punktą; taip pat minėto sprendimo *Solleveld ir van den Hout-van Eijnsbergen* 39 punktą).

47 Fiskalinio neutralumo principas apima konkurencijos iškraipymo, atsirandančio dėl skirtingo požiūrio PVM atžvilgiu, panaikinimą (žr. šiuo klausimu 2001 m. gegužės 3 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-481/98, Rink. p. I-3369, 22 punktą). Todėl iškraipymas yra įrodytas, kai yra konstatuojama, kad teikiamos paslaugos konkuruoja ir yra ne vienodai vertinamos PVM atžvilgiu (žr. šiuo klausimu 2001 m. kovo 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-404/99, Rink. p. I-2667, 45–47 punktus). Šiuo atveju nesvarbu, kad iškraipymas būtų didelis.

48 Iš to, kas minėta, išplaukia, kad nacionalinės teisės aktų taikymas, pagal kurį pastovaus kapitalo specialių investicinių fondų valdymui netaikomas Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje numatytas atleidimas nuo mokesčio, prieštarauja šiai nuostatai ir fiskalinio neutralumo principui tiek, kiek šie pastovaus kapitalo fondai yra kolektyvinio investavimo subjektai, leidžiantys investuotojams investuoti į vertybinius popierius, ir kiek minėti fondai konkuruoja su atleistais nuo PVM fondais.

49 Nacionalinis teismas turi patikrinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės aktų taikymas neprieštarauja Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio tikslui ir fiskalinio neutralumo principui, atsižvelgiant į šiame sprendime pateiktas nuorodas.

50 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui yra įmanoma pateikti keletą papildomų nuorodų atsižvelgiant į Teisingumo Teismui pateiktą informaciją. Taigi yra konstatuota, kad bet kuriuo atveju AUT ir OEIC, kurie yra kolektyvinio investavimo subjektai, apibrėžti KIAVPS direktyvoje, valdymui

Jungtinėje Karalystėje taikomas atleidimas nuo PVM. Nors dabar ITC nėra kolektyvinio investavimo subjektai KIAVPS direktyvos prasme, kaip teigia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, AUT, OEIC ir ITC yra trys bendros rizikos kolektyvinio investavimo formos. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė, kad ITC, kaip ir AUT bei OEIC, numato investavimą į vertybinius popierius per kolektyvinio investavimo subjektą, o tai leidžia privatiems investuotojams investuoti į didelius investicinius portfelius ir taip sumažinti biržos riziką.

51 Taigi iš Teisingumo Teismui pateiktų išvadų išplaukia, kad ITC valdymas patenka į Šeštosios direktyvos tikslus ir kad ITC yra panašūs į AUT bei OEIC investiciniai fondai, kuriuos apima sąvoka „specialūs investiciniai fondai“. Esant šioms aplinkybėms Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje numatyto atleidimo nuo mokesčio netaikymas ITC nėra pateisinamas atsižvelgiant į šios nuostatos tikslus ir į fiskalinio neutralumo principą.

52 Taigi, kaip tvirtina Komisija, klausimas, ar šis aiškinimas reiškia, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktyje numatytas atleidimas nuo mokesčio taikomas ir kitiems fondams nei nagrinėjami pagrindinėje byloje, nėra Teisingumo Teismui pateikto prejudicinio klausimo dalykas.

53 Reikia pridurti, jog kvalifikavimo kaip „specialaus investicinio fondo“ nacionalinėje teisėje neturi pakakti tam, kad būtų taikomas atleidimas nuo mokesčio Bendrijos lygmeniu, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje. Dar reikia, kad fondui būtų taikoma sąvoka „specialūs investiciniai fondai“ Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio prasme ir jį galima būtų atleisti nuo mokesčio atsižvelgiant į šios direktyvos tikslus bei fiskalinio neutralumo principą.

54 Atsižvelgiant į minėtus svarstymus, į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis turi būti aiškinamas taip, jog jis valstybėms narėms suteikia diskreciją apibrėžti jų teritorijoje esančius fondus, kurie atitinka sąvoką „specialūs investiciniai fondai" šioje nuostatoje numatyto atleidimo nuo mokesčio tikslais. Tačiau naudodamosi šia diskrecija valstybės narės turi nepažeisti minėtos nuostatos tikslo, kuris yra supaprastinti investuotojams investavimą į vertybinius popierius su investavimo subjektų pagalba, užtikrinant fiskalinio neutralumo principą renkant PVM, susijus: su specialių investicinių fondų, konkuruojančių su kitais specialiais investiciniais fondais, pavyzdžiui, fondais, kuriems taikoma KIAVPS direktyva, valdymu.

Dėl ketvirtojo klausimo

55 Prašymą priimti prejudicinį pateikęs teismas ketvirtuoju klausimu klausia, ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis veikia tiesiogiai.

56 Prašymą pagrindinėje byloje pateikęs asmuo tvirtina, kad turi teisę remtis šia nuostata. Vienintelė aplinkybė, suteikianti valstybėms narėms tam tikrą diskreciją apibrėžiant specialius investicinius fondus, neturi kliudyti galimybei ja remtis, kai ją įgyvendinančios nacionalinės priemonės viršija šios diskrecijos ribas, prieštaraudamos fiskalinio neutralumo principui ir (ar) šioje nuostatoje numatyto atleidimo nuo mokesčio tikslui. Komisija pritaria šiam požiūriui ir priduria, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčiu galima remtis tiesiogiai tiek, kiek valstybių narių diskrecijai nustatytos ribos yra aiškios, tikslios ir pakankamai nesąlyginės.

57 Atvirkščiai, Jungtinės Karalystės vyriausybė mano, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis neveikia tiesiogiai, nes reikalauja papildomo valstybių narių perkėlimo.

58 Šiuo klausimu iš nusistovėjusios Bendrijos teismo praktikos išplaukia, kad visais atvejais, kai direktyvos nuostatos turinio požiūriu yra nesąlyginės ir pakankamai tikslios, jeigu per nustatytą terminą nebuvo imtasi įgyvendinimo priemonių, jomis galima remtis ginčijant bet kurią direktyvos neatitinkančią nacionalinę nuostatą arba apibrėžiant asmenų teises, kurias jie turi valstybės atžvilgiu (žr. 1982 m. sausio 19 d. Sprendimo *Becker*, 8/81, Rink. p. 53, 25 punktą; 2002 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Kügler*, C-141/00, Rink. p. I-6833, 51 punktą; 2003 m. gegužės 20 d. Sprendimo *Österreichischer Rundfunk ir kt.*, C-465/00, C-138/01 ir C-139/01, p. I-4989, 98 punktą, taip pat minėto sprendimo *Linneweber ir Akriditis* 33 punktą).

59 Kalbant apie Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunkčio turinį reikia konstatuoti, kad jis pakankamai tiksliai ir nesąlygiškai nurodo, jog specialių investicinių fondų valdymas turi būti atleistas nuo mokesčio.

60 Aplinkybė, kad ši nuostata iš naujo patvirtina valstybių narių diskrecijos egzistavimą, neleidžia suabejoti šiuo aiškinimu, jei pagal objektyvius požymius ginčijamas paslaugų teikimas atitinka minėtu atleidimu nuo mokesčio nustatytus kriterijus (žr. pagal analogiją 2003 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Dornier*, C-45/01, Rink. p. I-12911, 81 punktą).

61 Todėl faktas, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis valstybėms narėms suteikia diskreciją ir jame pabrėžiama, kad jos yra kompetentingos apibrėžti specialius investicinius fondus, nedraudžia suinteresuotiesiems asmenims tiesiogiai remtis šia nuostata (žr. pagal analogiją minėto sprendimo

Dornier 81 punktą), jei valstybė narė, kuri įgyvendina šią diskreciją priėmė nacionalines priemones, nesuderinamas su šia direktyva (žr. šiuo klausimu minėto sprendimo *Linneweber ir Akriditis* 36 ir 37 punktus).

62 Taigi į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti, jog Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis veikia tiesiogiai taip, kad mokesčių mokėtojas juo gali remtis nacionaliniame teisme ginčydamas nesuderinamo su šia nuostata nacionalinės teisės akto taikymą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

63 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. **1977 m. gegužės 17 d. Tarybos Šeštosios direktyvos 77/388/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su apyvartos mokesčiais, suderinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas apskaičiavimo pagrindas 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis turi būti**

aiškinamas taip, jog šioje nuostatoje nurodyta sąvoka „specialūs investiciniai fondai“ apima pastovaus kapitalo specialius investicinius fondus, kaip antai investicinės patikėjimo bendrovės (*Investment Trust Companies*).

2. Šeštosios direktyvos 77/388 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis turi būti aiškinamas taip, jog jis valstybėms narėms suteikia diskreciją apibrėžti jų teritorijoje esančius fondus, kurie atitinka sąvoką „specialūs investiciniai fondai“ šioje nuostatoje numatyto atleidimo nuo mokesčio tikslais. Tačiau naudodamosi šia diskrecija valstybės narės turi nepažeisti minėtos nuostatos tikslo, kuris yra supaprastinti investuotojams investavimą į vertybinius popierius pasitelkiant investavimo subjektus, taip užtikrinant fiskalinio neutralumo principą renkant pridėtinės vertės mokestį, susijusį su specialių investicinių fondų, konkuruojančių su kitais specialiais investiciniais fondais, pavyzdžiui, fondais, kuriems taikoma 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIAVPS), derinimo, iš dalies pakeista 2005 m. kovo 9 d. Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/1/EB, valdymu.

3. Šeštosios direktyvos 77/388 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis yra veikiantis tiesiogiai, todėl mokesčių mokėtojas juo gali remtis nacionaliniame teisme ginčydamas nesuderinamo su šia nuostata nacionalinės teisės akto taikymą.

Parašai.